

REFERENCES

1. Carstens, A. (2019). *The future of money and the payment system: What role for central banks?* URL: <https://www.bis.org/speeches/sp191205.pdf> (accessed: 14 April 2026).
2. Hryshchai, S. O. (2022). Digital hryvnia: formation. *Actual Problems of Politics: Collection of Scientific Papers*, Issue 69. Odesa: Helvetica Publishing House, pp. 138–143. URL: <https://doi.org/10.32837/app.v0i69.1314>
3. Interview with Andrii Podderiyegina, Director of the Department of Payment Systems and Innovative Development of the National Bank of Ukraine. URL: <https://ucap.io/intervyu-dyrektora-departamentu-platizhnyh-system-ta-innovacijnogo-rozvytku-nbu-andriya-poddyerogina/> (accessed: 14 April 2026).
4. *On Payment Systems and Funds Transfer in Ukraine*: Law of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (accessed: 14 April 2026).

УДК: 336.76:631.1:004.738.5

Віровець Д. В.

*д-р філософії з економіки, доцент кафедри фінансів
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка*

ТОКЕНІЗАЦІЯ АГРАРНИХ АКТИВІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Вступ. Аграрний сектор України традиційно є ключовим у формуванні національної економіки та забезпеченні продовольчої безпеки. Сільське господарство формує значну частку експорту та має значний потенціал для подальшого економічного зростання. Водночас доступ до фінансових ресурсів для фермерських господарств, особливо малих і середніх, залишається обмеженим. Традиційні джерела фінансування, як-от банківські кредити або іноземні інвестиції, переважно орієнтовані на великі аграрні компанії, тоді як фінансова глибина внутрішнього ринку капіталу залишається недостатньою. У таких умовах кредитування часто супроводжується високою вартістю ресурсів та значними вимогами до забезпечення. У зв'язку з цим нові фінансові інструменти набувають актуальності, що формуються в межах цифрової трансформації економіки, до яких належать технології блокчейну, Інтернет речей (IoT), вбудованих фінансів (embedded finance) та токенизації активів, які можуть створювати альтернативні механізми залучення капіталу для аграрного сектору та розширювати інвестиційні можливості фермерських господарств.

Мета роботи. Метою дослідження є аналіз можливостей використання токенизації аграрних активів як інструменту залучення інвестицій та підвищення фінансового потенціалу фермерських господарств. Також метою практичного дослідження є демонстрація отримання мережевої інформації про токенизований актив та методів аналізу фінансової інформації, отриманої в такий спосіб.

Основна частина. У сучасних умовах цифровізації економіки значного поширення набуває концепція токенизації реальних активів (Real World Assets, RWA).

Токенізація передбачає створення цифрового представлення фізичного активу у вигляді криптографічного токена, який функціонує у блокчейн-мережі та може виконувати функції фінансового інструменту. Такий підхід забезпечує можливість цифрового обігу прав на активи, підвищує їх ліквідність та створює умови для формування нових інвестиційних механізмів [1]. Застосування блокчейн-технологій дає змогу знизити транзакційні витрати, забезпечити прозорість операцій та розширити доступ до фінансових ресурсів для учасників ринку. Технологія блокчейн створює можливість формування програмованих фінансових інструментів на основі смартконтрактів та моделювання різних фінансових механізмів у реальному секторі економіки [2].

Аграрний сектор є одним із перспективних напрямів застосування токенизації, оскільки значна частина аграрних активів має матеріальну форму та може бути представлена у цифровому вигляді. До таких активів належать сільськогосподарська продукція, земельні ресурси, майбутні врожаї, логістичні активи та інші елементи аграрного виробництва. Токенізація сільськогосподарської продукції (зерна, олійних культур, бобових тощо) дає змогу створювати нові інструменти фінансування фермерських господарств, які можуть виступати альтернативою традиційним банківським кредитам або товарним розпискам. У програмованих токенах можуть бути реалізовані різні аналоги фінансових інструментів, зокрема цифрові розписки, форвардні контракти, ф'ючерси або стейблкоїни, забезпечені аграрними активами.

У межах дослідження було проаналізовано приклад практичної реалізації токенизації аграрних активів на платформі Cropto, яка реалізує модель цифрового представлення сільськогосподарських товарів у вигляді токенів стандарту ERC-20 та відповідний механізм їх обігу [4]. У цій системі кожен токен відповідає певному виду аграрної продукції, зокрема пшениці, кукурудзі або ячменю.

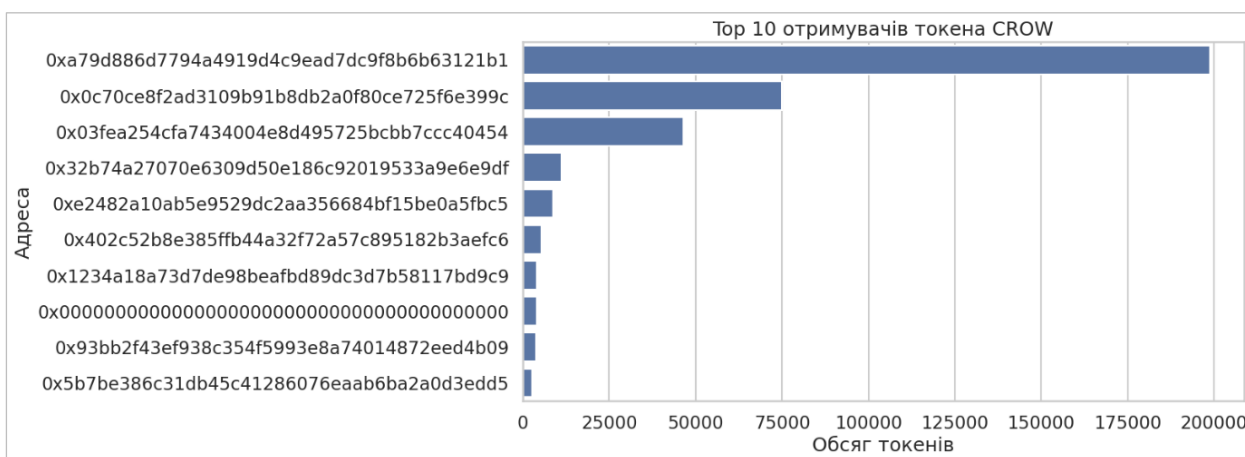

Рисунок 1 – Дослідження характеристик учасників торгів токенизованими активами на основі мережесевих даних

Практична частина дослідження базувалася на аналізі блокчейн-даних, отриманих із мережі Polygon через API-сервіси Polygonscan та Etherscan. Було досліджено транзакції токена Cropto Wheat Token (CROW), який представляє цифровий еквівалент пшениці у системі Cropto, та інших аграрних токенів проєкту. Отри-

мані дані включали технічні параметри транзакцій, як-от номер блоку, час операції, адреси відправника та отримувача, а також кількість переданих токенів. Аналіз цих даних дав змогу дослідити обсяг транзакцій, інтенсивність обігу токенів та структуру учасників ринку (рис. 1). Використання блокчейн-даних має перевагу, порівняно з традиційними інформаційними системами, оскільки допомагає отримувати інформацію безпосередньо з мережі, минаючи централізовані джерела даних, що знижує ризик маніпуляцій або викривлення інформації.

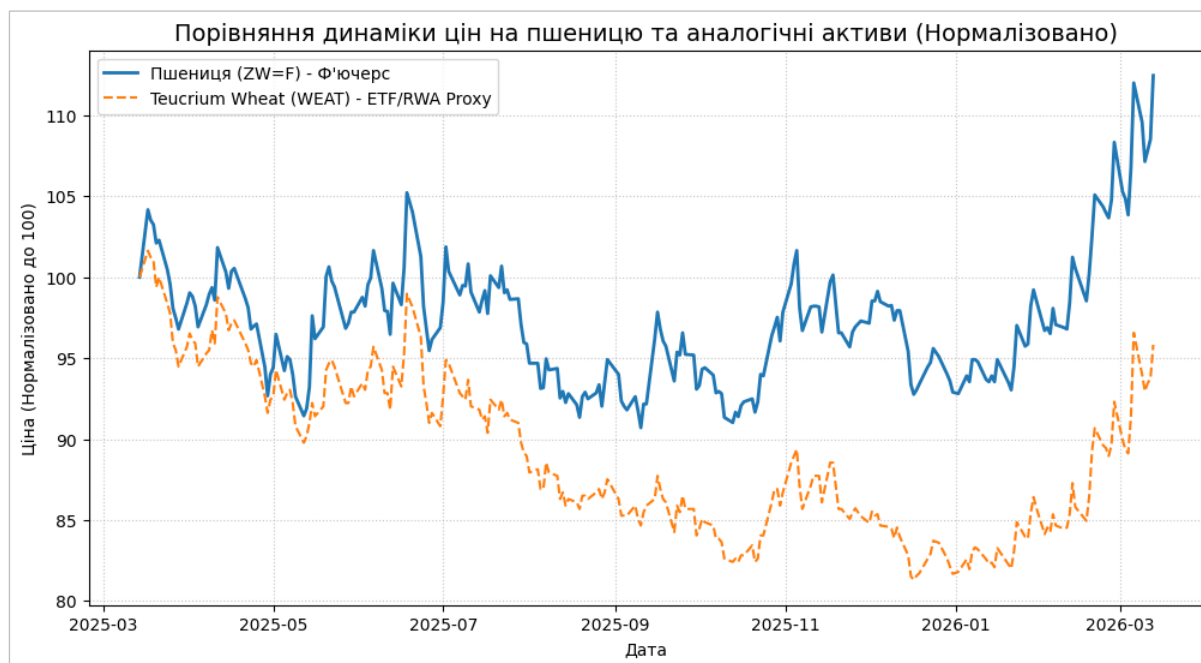

Рисунок 2 – Порівняння цін на пшеницю та токенизованих аналогів

Для порівняння підходів також було використано ринкові дані токенизованих активів з фінансових інформаційних платформ, зокрема Yahoo Finance. Після порівняльного аналізу встановлено, що токени, забезпечені реальними активами, демонструють цінову динаміку, близьку до вартості базового активу (рис. 2 вище). Проте такі джерела відображають переважно фінансові показники (ціни та обсяги торгів), тоді як блокчейн-дані дозволяють досліджувати реальний обіг токенів та поведінку учасників мережі.

Висновки. Результати дослідження свідчать, що токенизація аграрних активів може виступати перспективним фінансовим інструментом розвитку фермерських господарств. Використання блокчейн-технологій створює можливості для залучення додаткової ліквідності в аграрний сектор, формування нових інвестиційних механізмів та інтеграції аграрного виробництва у глобальні фінансові ринки. Подальший розвиток токенизації аграрних активів може бути пов'язаний із розвитком фінансових технологій, інфраструктури інтернету речей (IoT) та удосконаленням правового регулювання ринку віртуальних активів. Формування відповідної нормативної бази в Україні та наявність розвинутого регулювання у Європейському Союзі створюють передумови для поширення таких цифрових фінансових інструментів в аграрному секторі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рябокінь М. В., Котух Є. В., Валера Арето Х. С. Методи оптимізації фінансових потоків територіальних громад за допомогою RWA-токенізації. *Економіка*. 2025. № 1(283). С. 57–70. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-283-57-70>
2. Гулей А. І., Котух Є. В., Рябокінь М. В. RWA-токенізація як інноваційний механізм залучення інвестицій та збільшення надходжень місцевих бюджетів. *Економіка та суспільство*. 2024. № 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-22>
3. Smart blockchain-powered natural resource asset management and ecological governance countermeasures / W. Huang, Y. Han, Q. Gu, X. Han, T. Gao. *Heliyon*. 2025. Vol. 11. e41475. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e41475>
4. Cropto. Cropto Whitepaper: Tokenization of Agricultural Commodities. 2023. URL: <https://cropto.io> (дата звернення: 13.03.2026).

УДК 336.7

Диченко І. В.

*здобувач вищої освіти ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»
ДонНУ імені Василя Стуса*

Науковий керівник: Поліщук Н. В.

*д-р екон. наук, професор, професор кафедри фінансів і банківської справи
ДонНУ імені Василя Стуса*

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРИЙНЯТТЯ РИЗИКОВАНИХ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ У СФЕРІ ФІНАНСІВ

Вступ. У сучасних умовах нестабільності фінансових ринків, економічної невизначеності та зростання ризиків особливої актуальності набуває дослідження психологічних аспектів прийняття фінансових рішень. У сфері фінансів вибір інвесторів, менеджерів, підприємців і домогосподарств часто залежить не лише від економічних розрахунків, а й від поведінкових факторів, як-от емоції, рівень довіри, схильність до ризику, вплив стереотипів та когнітивних упереджень. Саме психологічні чинники можуть суттєво впливати на ефективність управління фінансовими ресурсами та рівень фінансової безпеки.

Метою роботи є дослідження впливу психологічних аспектів на мислення суб'єкта під час прийняття фінансового рішення.

Основна частина. Психологічна підготовка забезпечує 50 % успіху щодо прийняття правильного фінансового рішення. Праці Марка Дугласа є класикою психології прийняття фінансових рішень. Насім Талеб враховує його ідеї та пропонує свій погляд.

Усвідомлення того, як діяти в умовах неповноти інформації, є головним і найнагальнішим завданням людини [1, с. 111]. Хоч як це прикро, нинішня версія людини не створена для розуміння абстрактних матерій, їй надто важливий контекст. А випадковість і невизначеність абстрактні. Ми носимося з тим, що сталося,